

ANAYASA HUKUKU

1982 Anayasası'na göre, "TBMM genel oyla seçilen **altıyüz** milletvekilinden oluşur." Maddenin ilk şeklinde milletvekili sayısı **400 iken**, 1987 değişikliği ile **450'ye**, 1995 değişikliği ile **550'ye** ve nihayet **2017 değişikliği ile 600'e** yükseltilmiştir.

Milletvekili seçilebilmek için **18 yaşını** doldurmuş olmak gerekir. **Anayasa'nın ilk şeklinde milletvekili seçilme yaşı 30 idi.** Böylelikle seçme ve seçilme yaşı eşitlenmiştir.

MİLLETVEKİLİ SEÇİLEBİLMENİN ŞARTLARI şunlardır: **1.Vatandaşlık:** Türk vatandaşı olmak gerekir. **2.Yaş Şartı:** 18 yaşını doldurmuş olmak. **3.Eğitim Şartı:** En az ilkokul mezunu. **4.Askerlikle İlişği Olmama** **5.Kısıtlı Olmama.** **6.Kamu Hizmetlerinden Yasaklı olmama.** **7.Toplam Bir Yıldan Fazla Hapis Cezasına Hüküm Giymemiş Olmak.** **8.Ağır Hapis Cezasına Hüküm Giymemiş Olmak.** **9.Yüz Kızartıcı Suçlardan Hüküm Giymemiş Olmak.** **10.Belirli Suçlardan Hüküm Giymemiş Olmak:** Anayasa'ya göre, kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından birini işlememiş olmak.

TBMM üyeliklerinde boşalma olması hâlinde, boşalan bu üyeliklerin doldurulması amacıyla yapılan seçimlere **ARA SEÇİM** denir. Ara seçim, her seçim döneminde **bir defa** yapılır ve genel seçimden **otuz ay geçmedikçe** ara seçime gidilemez. Ancak, boşalan üyeliklerin sayısı, **üye tam sayısının yüzde beşini bulduğu hâllerde, ara seçimlerinin üç ay içinde yapılmasına karar verilir.** Genel seçimlere bir yıl kala, ara seçim yapılamaz.

TBMM Kararı Olmaksızın Milletvekilliği Sıfatının SONA ERME HÂLLERİ şunlardır:

- Ölüm
- Yasama döneminin sona ermesi
- Cumhurbaşkanı seçilme
- Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan olarak atanma
- Mahallî idare organlarına seçilme
- Vatandaşlığın kaybı

Anayasa'ya göre, **TBMM çalışmalarını İÇ TÜZÜK** hükümlerine göre yürütür. Parlamentoların **kendi iç tüzüklerini** yapması kuvvetler ayrılığı ilkesi doğrultusunda **yöntemsel bağımsızlıklarının** bir gereğidir.

- **Yasama dönemi,** TBMM iki milletvekili genel seçimi arasındaki süredir; kural olarak **beş yıldır.**
- Yasama dönemi yasama yıllarından oluşur. **Yasama yılı, 1 Ekimde başlar 30 Eylülde sona erer.**
- **Birleşim,** Genel Kurulun belli bir gününde açılan toplantısıdır.
- **Oturum,** bir birleşimin ara ile bölünen kısımlarından her biridir.
- **Üye tam sayısı** altı yüzdür. TBMM üyeliklerinde boşalma olması üye tam sayısını değiştirmez.

Anayasa'ya göre, "Meclis, bir yasama yılında **en çok üç ay TATİL** yapabilir".

Anayasa'ya göre, **OLAĞANÜSTÜ HÂLLERDE KANUN HÜKMÜNDE CB KARARNAMESİ** çıkarma yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. Çıkarılabilmesi için herhangi bir **yetki kanuna ihtiyaç yoktur.** Cumhurbaşkanı bu yetkiyi olağan dönemde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde olduğu gibi **doğrudan doğruya Anayasadan** almaktadır. **Başka hiçbir makam Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkaramaz.**

OLAĞANÜSTÜ HÂL İLANI SEBEPLERİ şunlardır:

- Savaş, savaşı gerektirecek bir durumun varlığı
- Vatana-Cumhuriyete karşı kuvvetli-eylemli kalkışma,
- Ayaklanma
- Seferberlik,
- Ülkenin-milletin bölünmezliğini içten-dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketleri
- Anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketleri
- Şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması
- Tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması

Sınav öncesinde son tekrar için hazırladığımız bu Gümüş Not;

Altın Notlar ve Altın Sorular'dan hazırlık yapan öğrencilerimizin anlayacağı şekilde kısaltılarak hazırlanmıştır.

www.akademiaof.com

Cumhurbaşkanı olağanüstü hâl ilanına karar vermeden önce **Millî Güvenlik Kurulunun görüşünü almak zorunda değildir**. Cumhurbaşkanı **bu yetkisini tek başına kullanabilir**.

Olağanüstü hâlin ilanını gerekli kılan **sebepler ortadan kalkmamış** ise, Cumhurbaşkanının talebiyle TBMM her defasında **dört ayı geçmemek üzere** süreyi uzatabilir.

OLAĞANÜSTÜ HÂL İLANI KARARI, verildiği gün **Resmî Gazetede** yayımlanır ve **aynı gün** TBMM onayına sunulur. Cumhurbaşkanının olağanüstü hâl ilanı kararı **Resmî Gazete'de yayımlandığı gün yürürlüğe girer ve bütün hukuki sonuçlarını doğurur**.

TBMM tatilde ise derhâl toplantıya çağırılır; **Meclis gerekli gördüğü takdirde olağanüstü hâlin süresini kısaltabilir, uzatabilir veya olağanüstü hâli kaldırabilir**.

TÜRKİYE'DE YARGI KOLLARI

Yargı kolu, kararları aynı yüksek mahkemede temyiz edilen mahkemelerin oluşturduğu düzendir.

Yüksek mahkemeler, başında bulundukları yargı düzeninde, ilk derece ya da temyiz yeri olarak nihai karar veren ve başka bir mahkemeye tabi olmayan en üst mahkemelerdir. Kararları temyiz edilemez.

Anayasadaki yüksek mahkemeler: **Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay** ve **Uyuşmazlık Mahkemesi**. Her yüksek mahkeme bir yargı kolunu temsil eder. (**Sayıştay** yüksek mahkeme sayılmamıştır.)

(**4 yargı kolu**: *Anayasa yargısı, adli yargı, idari yargı, uyuşmazlık yargısı*)

DANIŞTAY üyelerinin **dörtte üçü, birinci sınıf idari yargı hâkim ve savcılar** ile bu meslekten sayılanlar arasından **Hâkimler ve Savcılar Kurulu; dörtte biri**, nitelikleri kanunda belirtilen görevliler arasından **Cumhurbaşkanı**; tarafından seçilir.

Anayasa'ya göre, **UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ** adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir. Bu mahkemenin **Başkanlığını Anayasa Mahkemesince, kendi üyeleri arasından görevlendirilen üye** yapar.

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU

13 üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır.

Kurulun **Başkanı Adalet Bakan**ıdır.

Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir.

	HSK Üyelerinin Geldiği Kaynaklar	Sayı
1	Adalet Bakanı	1
2	Adalet Bakanı Yardımcısı	1
3	TBMM Genel Kurulu tarafından seçilen üyeler	7
4	Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyeler	4
	Toplam	13

TÜRKİYE'DE KANUNLARIN ANAYASAYA UYGUNLUĞUNUN YARGISAL DENETİMİ

- **1876 Kanun-u Esasisi**, kanunların anayasaya uygunluğunun yargısal denetimi **öngörülmemiştir**.
- **1921 Anayasası**, kanunların anayasaya uygunluğu sorunu hakkında **hiçbir hükme yer vermemiştir**.
- **1924 Anayasası'nda**, kanunların anayasaya uygunluğunun denetlenmesi hakkında **hüküm yoktur**.
- Kanunların AY'ya uygunluğunun yargısal denetiminde **ilk düzenleme, 1961 Anayasası'nda** yer almıştır.
- **1982 Anayasası'nda**, yargısal denetim türlerinden, **merkezî bir yargı organı eliyle sürdürülen denetim türü benimsenmiş ve bu doğrultuda bir Anayasa Mahkemesi kurulmuştur**.

"ANAYASA MAHKEMESİ on beş üyeden kurulur."

- ✓ Anayasa Mahkemesine üye seçme yetkisi, **TBMM** ve **Cumhurbaşkanına** verilmiştir.
- ✓ **3 üye TBMM, 12 üye ise Cumhurbaşkanı** tarafından seçilir.
- ✓ Anayasa Mahkemesi üyeleri **on iki yıl** için seçilirler. Bir üye ikinci defa seçilemez.
- ✓ Anayasa Mahkemesi, kendi üyeleri arasından **gizli oyla** ve **üye tam sayısının salt çoğunluğu** ile **dört yıl için bir başkan ve iki başkanvekili** seçer. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.
- ✓ Üyelerinin görevi, 12 yılın sonunda sona erer ve her hâlikârda **65 yaşını doldurunca** emekliye ayrılırlar.